

УТВЪРЖДАВАМ:

Доц. д-р инж. Радан Иванов
Ректор на ВСУ „Л. Каравелов“

П Р А В И Л Н И К

за изготвяне и защита на дипломни работи
в Строителния факултет на ВСУ „Любен Каравелов“

Раздел 1. Процедура за допускане и възлагане на дипломни работи

Чл. 1. До разработване на дипломни работи се допускат студенти, които успешно са завършили обучението си по всички дисциплини от учебния план за съответната специалност и степен на обучение и са провели учебните практики и стажове.

Чл. 2. (1) В началото на последния семестър от курса на обучение Деканът на факултета обявява катедрите и броя на дипломантите, които те могат да ръководят.

(2). Катедрите обявяват дипломните ръководители и темите за дипломни работи, приети на катедрени съвети.

Чл. 3 (1) Ръководители и консултанти на дипломни работи могат да бъдат преподаватели от ВСУ „Л. Каравелов“ или външни специалисти.

(2). (Изм. – Пр. №12/14.11.2013 г.). Ежегодно в разчетите на катедрите се определя броя на дипломантите, които ще ръководи всеки преподавател за учебната година или семестър.

Чл. 4. (1). Студентите предварително се насочват към тема за дипломна работа и предпочитан от тях ръководител и консултанти.

(2) Студентът може да предложи тема извън обявените, която да бъде приета, видоизменена или сменена по взаимно съгласие.

(3) При трудности, свързани с избор на ръководител и/или тема, студентът може да се обърне последователно към ръководителя на съответната катедра и към Декана на факултета.

Чл. 5. (1) За допускане до разработване на дипломна работа студентите подават заявления до Декана на факултета. В заявленията си те посочват катедра, към която желаят да разработват дипломна работа и ръководител.

(2) В случаите, когато се изисква, заявлението трябва да бъде придружено с квитанция за платена такса.

(3) Когато желаният от студента дипломен ръководител е със запълнен капацитет съгласно чл. 3 (2), катедрата определя друг ръководител .

Чл. 6. Дипломантите, темите на дипломните им работи и дипломните им ръководители се обявяват със заповед на Ректора на ВСУ „Л. Каравелов“.

Чл. 7. (1) След заповедта на Ректора ръководителите на дипломни работи връчват на всеки дипломант задание за разработване на дипломна работа (Приложение 1).

(2) В заданието ясно се формулират темата на дипломната работа, изходните данни за нейното разработване и съдържанието ѝ (обяснителна записка и графични материали). По време на разработване на дипломната работа по изключение в заданието могат да се правят промени.

(3) Всяко задание съдържа пореден номер, трите имена, факултетен номер, специалност и образователна степен на дипломанта, дата на задаване, срок за представяне на дипломната работа в окончателно готов вид за рецензиране, имената на дипломния ръководител и консултантите по различните части на дипломната работа. Номерацията на заданията се води в съответните катедри.

(4) Заданието се подписва от ръководителя на дипломната работа и консултантите, а окончателният му вариант - и от ръководителя на катедрата.

Раздел 2. Теми на дипломните работи

Чл. 8. (1) Темите за образователна степен „бакалавър“ са в съответствие с учебния план.

(2) Изборът на тема е в следните области:

- жилищни сгради със средна етажност (5 – 8 етаж) с гредова или безгредова конструктивна система;
- многоетажни (над 8 етаж) безскелетни сгради или със смесена конструктивна система;
- нискоетажни сгради с висок стандарт на обитаване и оригинално архитектурно или функционално решение;
- сглобяеми едноетажни еднокорабни промишлени сгради;
- обществени (или обслужващи) сгради, съдържащи характерни конструктивни елементи;
- мостови или други транспортни съоръжения;
- промишлени естакади и съоръжения.

(3) Темите трябва да дават възможност за илюстрация на основните познания на дипломантите по дисциплините строителни конструкции – стоманобетонни или стоманени, технологията за изпълнението им и организационното осигуряване.

(4) Допуска се избор и разработване на една и съща тема от повече от един дипломант, без да се нарушават изискванията по алинея (3) за всеки един от дипломантите.

(5) (Нова – Пр. №48/29.10.2012 г.). Възможни са теми, които имат научно-изследователски характер.

Чл. 9. (1) За образователна степен „магистър“ темите са в съответствие с учебния план в областта на специализацията.

(2) Възможни са теми, които имат научноизследователски характер в съответствие с учебната програма на съответната специализация.

(3) Възможни са вариантни разработки по една и съща тема в т.ч. извършвани от повече от един дипломант.

Раздел 3. Съдържание и обем на дипломните работи

Чл. 10. Съдържанието на дипломните работи трябва да отговаря на изискванията на квалификационната характеристика за съответната специалност и образователно-квалификационна степен.

Чл. 11. (1) Дипломните работи за степен „бакалавър“ съдържат архитектурна, конструктивна, строително-технологична и организационна части.

(2) Дипломните работи за степен „магистър“ може да се състоят само от една част (конструктивна, строително-технологична или организационна) в зависимост от специализацията на магистратурата.

(3) Съдържанието и обемът на отделните части на дипломните работи се конкретизират в заданията от дипломните ръководители, съгласувано с консултантите.

Чл. 12. (1) Минималният обем на дипломните работи за степен „бакалавър“ е в границите:

1. текстова част - 40 ÷ 70 печатни страници (формат А4);
2. графична част – 7 ÷ 9 чертежа.

(2) Минималният брой на чертежите по отделните части за степен „бакалавър“ зависи от вида на обекта (сграда, съоръжение) и се намира в границите:

1. 1 ÷ 2 архитектурни чертежа;
2. 4 чертежа към конструктивната част;
3. 1 ÷ 2 чертежа към строително-технологичната част;
4. 1 ÷ 2 чертежа към организационната част.

(3) За степен „магистър“ следва да се имат предвид горните граници, като обемът трябва да бъде не по-малък от този за степен „бакалавър“.

(4) Графичната част за степен „магистър“ зависи от специализацията и вида на обекта.

(5) Количествени сметки, компютърни разпечатки с данни от статически изчисления, данни от хидрогеоложки изследвания и други подобни се дават в приложения извън текстовата част на дипломните работи.

Раздел 4. Общи принципи при изготвяне на дипломните работи

Чл. 13. (1) Текстовата част за степен „бакалавър“ трябва да съдържа: заглавна страница, задание, съдържание на дипломната работа, увод, обща част, архитектурна, конструктивна, строително-технологична и организационна част, приложения и библиографска справка.

(2) В текстовата част на дипломните работи за степен „магистър“ не е задължително включването на всички части по ал. (1).

(3) Изложението в дипломните работи трябва да е ясно и стегнато и в единен стил (особено при използване на материал от литературни източници). Да се използва професионален (технически) и литературен български език. Изложението да бъде аргументирано. Всеки специфичен термин или съкращение се дефинира на първото място, където е използван.

(4) Мерните единици се означават според официално приетите стандарти в Република България (система – SI).

(5) Дипломните работи се представят написани на подходящ програмен продукт (по изключение може и на ръка с туш) и се отпечатват на стандартни листове с формат А4 с 2000 знака на страница. Текстовата част е с шрифт Times New Roman или подобен с големина 12 пункта Regular, а междуредието - 1,5 lines. В подходящи случаи се ползва Bold, главни и/или наклонени букви, подчертаване, увеличаване на междуредието и големина на знаците и т.н. Страниците, формулите, фигурите, таблиците и приложенията се номерират, а фигурите, таблиците и приложенията се именуваат.

(6) Формулите, схемите, таблиците и графиките се пишат и чертаят чрез подходящ програмен продукт или на ръка с туш. Те, както и приложенията, трябва задължително да бъдат цитирани и обяснени в текста. Допуска се прилагането на копия на сложни схеми и графики. Номерата на формулите са разположени в десния край на листа в скоби. Дименсията на величините се поставя в квадратни скоби. Номерата на схемите и фигурите са разположени под тях, като е желателно след номера с текст да се даде съдържанието им. Номерата на таблиците са разположени вдясно над тях. Всички номера е добре да бъдат от две части, разделени с точка - номер на съответната глава от дипломната работа и пореден номер на формулата, схемата, таблицата или графиката.

(7) В библиографска справка се посочват използваните литературни източници при разработване на дипломните работи. Литературните източници се подреждат по азбучен ред на авторите, първо на кирилица след това на латиница по следната схема:

- за книги се записват фамилно име и инициали на личното име на първия автор, инициали на личното име и фамилно име на втория автор и т.н.; заглавие на източника; издателство; място на издаване; година на издаване. Когато източникът няма посочен автор, се започва със заглавието;
- за статии в списание се записва фамилно име и инициали на личното име на първия автор, инициали на личното име и фамилно име на втория автор и т.н.; заглавие на статията; име на списанието; пореден брой; година на издаване; издателство; място на издаване; страници на началото и края на статията.

(8) В приложения се прилагат всички материали, които са допълващи или поясняващи разработените дипломни работи. Приложенията трябва да имат наименование на главата от дипломната работа, която поясняват и да се подреждат по възходящ ред на съдържанието ѝ.

(9) Текстовата част на дипломните работи се подвързва в папка с твърди корици или в папка със спирала.

Чл. 14. (1) Графичната част на дипломните работи включва всички необходими чертежи, съгласно чл. 12.

(2) Всички чертежи се изготвят на паус или бяла хартия с максимален формат А 1 - (840 / 594 мм , по изключение се допуска формат – А 0) с помощта на програмен продукт или на ръка с черен туш.

(3) В долния десен ъгъл на чертежите се поставя таблица, която задължително съдържа: наименование на висшето училище и катедрата, темата на дипломната работа, наименование, номерацията и основен мащаб на чертежа, име, фамилия и подпис на дипломанта, на дипломния ръководител и на консултантите.

(4) Чертежите се номерират във възходящ ред според хронологията на разработените части на дипломната работа, съгласно текстовата част. Номерацията да се състои от две цифри, разделени с наклонена черта - пореден № на чертежа /общ брой чертежи.

(5) (Нова – Пр. №12/14.11.2013 г.). Готовата дипломна работа в пълен обем, включващ текстовата част, чертежите и запис на дипломната работа на компакт диск (CD), се предава на секретаря на Държавната изпитна комисия.

(6) Чертежите се предават в тубус с надпис, който трябва да съдържа трите имена на дипломанта, факултетния му номер, темата на дипломната работа, месеца и годината на предаването ѝ.

(7) (Нова – Пр. №12/14.11.2013 г.). Записът на СД задължително отразява точно и в пълен обем текстовата и графичната част на дипломната работа.

Чл. 15. Дипломантите разработват самостоятелно дипломните си работи, като по отделните части ползват препоръките на дипломните ръководители и консултантите.

**Раздел 5 (Нов – Пр. №48/29.10.2012 г.) Съдържание, обем и
изисквания към разработването на дипломни работи по теми с
научноизследователски характер**

Чл. 16. (1) В срок до 30 дни след началото на предпоследния семестър от курса на обучение, със заповед на Ректора на ВСУ се провежда еднократен семинар с участието на всички заинтересовани преподаватели и студенти.

(2) На семинара преподавателите изнасят презентации, запознаващи студентите с естеството на изследователската си работа и предлагат теми.

Чл. 17. (1) В срок до 14 дни след семинара студентите, желаещи да разработват дипломна работа по теми с научноизследователски характер, подават заявления до декана на факултета.

(2) В заявленията те посочват катедрата, към която желаят да разработват дипломна работа и научен ръководител.

(3) Когато посоченият от студента научен ръководител е със запълнен капацитет съгласно чл. 3, ал. 2, или преподавателят не желае да ръководи студента, деканът насочва студента към друг ръководител или към разработване на дипломна работа с проектантски характер.

(4) По преценка на научния ръководител, могат да бъдат определени и консултанти.

Чл. 18. (1) Темата на дипломната работа трябва да отразява съвременните тенденции на развитие в съответната научна и приложна област и/или да представлява определени интереси на практиката (може да е зададена от съответна институция или бизнес организация).

(2) Темата на дипломната работа трябва да е в съответствие както с преподаваната в курса на обучение тематика по основните направления, така и с изследователските компетенции на научния ръководител и желанията и наклонностите на студента–дипломант.

(3) Темите за дипломни работи се избират от дипломанта по предложени от ръководителя му възможни тематика.

Чл. 19. Дипломантите, темите на дипломните им работи и научните им ръководители се обявяват със заповед на Ректора на ВСУ в срок до 7 дни след изтичане на срока за подаване на заявленията по чл. 17.

Чл. 20. След заповедта на Ректора ръководителите на дипломни работи връчват на всеки дипломант задание за разработване на дипломна работа в съответствие с Приложение 3.

Чл. 21. (1) Дипломантите разработват самостоятелно дипломните си работи, като се консултират с научния си ръководител по договорен помежду им график, но не по рядко от веднъж седмично в рамките на периода за дипломната работа, посочен в заданието като „дата на задаване“ и „дата на предаване“.

(2) Научният ръководител води писмен отчет за явяванията на дипломанта по дати, като за целта попълва формата, дадена в Приложение 4.

(3) Консултациите с консултанти се извършват по преценка на научния ръководител, като за тях също се води отчет във формата, дадена в Приложение 4.

Чл. 22. (1) Минималният обем на дипломната работа за студенти, степен бакалавър, е 40 страници, а за студенти, степен магистър - 60 страници (без приложенията), структурирани по следния начин: заглавна страница, утвърдено дипломно задание, съдържание, увод, литературна справка или обзор, изложение на дипломната работа по глави, в това число извършена изследователска работа и анализ на резултатите, изводи и

насоки за бъдеща работа по проблема, списък на използвани литературни източници, приложения.

(2) При оформянето на дипломната работа важат изискванията на чл. 13 и чл. 14 от настоящия правилник.

(3) Не е задължително дипломната работа с научноизследователски характер да съдържа отделна графична част (инженерни чертежи).

Чл. 23. До четиридесет и пет дни преди датата на защитата, деканът на факултета, по предложение на научните ръководители организира междинна презентация за постигнатите резултати от всички дипломанти.

Чл. 24. (1) Рецензирането на дипломните работи се извършва в съответствие с изискванията на Раздел 6.

(2) Всеки дипломант изготвя резюме в обем от 4 - 5 страници, което отразява основните положения в дипломната работа. Резюмето се представя на членовете на държавната изпитна комисия не по-късно от 7 дни преди датата на защитата.

Чл. 25. (1) Защитата, оценяването и съхранението на дипломните работи се извършва в съответствие с изискванията на Раздел 7, Раздел 8 и Раздел 9.

Раздел 6. Рецензиране на дипломните работи

Чл. 26. След окончателното завършване и оформяне на текстовата част и чертежите съгласно изискванията, те се подписват от дипломанта, от дипломния ръководител и от консултантите и се предават за рецензиране.

Чл. 27. (1) Списъкът на рецензентите се обсъжда и приема на заседание на съответния катедрен съвет и се обявява със заповед на Ректора на ВСУ "Л. Каравелов" най-късно 15 дни преди срока за предаване на дипломните работи.

(2) За рецензенти на дипломни работи могат да бъдат предлагани:

1. Хабилитирани и нехабилитирани преподаватели от ВСУ "Л. Каравелов" или от други висши училища, обучаващи студенти по същите или близки специалности.
2. Научни работници в областта на строителството.
3. Строителни инженери, работещи в проектантски бюра, строителни фирми и/или техните производствени бази, предприятия за производство на материали, изделия и конструкции за строителството или инженери на свободна практика.

(3) Рецензентите сключват договори за изготвяне и заплащане на рецензиите по установен образец.

(4) На един рецензент могат да се възлагат до 10 /десет/ дипломни работи в една календарна година.

Чл. 28. (1) (Доп. – Пр. №12/14.11.2013 г.). Рецензиите се изготвят в едноседмичен срок от предаването на дипломните работи за рецензиране по образец (Приложение 2). Основни положения, които трябва да засегнат рецензентите, са :

1. Анализ на съдържанието на всяка от отделните части на заданието – архитектурна, конструктивна, технологична, организационна (включително и чертежите) като се посочват както положителните страни, така и недостатъците на дипломната работа и се дават съответните препоръки към дипломанта.

2. Общо заключение относено съответствието на обема и съдържанието на дипломната работа със заданието. Предложение за оценка на дипломната работа съгласно определената скала в Приложение 2 и препоръка към дипломната комисия за присъждане на съответната образователно-квалификационна степен.

(2) Рецензиите се изготвят и представят на листове с формат А4 (1 до 2 стр.) в два еднакви екземпляра – един за секретаря на комисията и един за дипломанта.

(3) (Нова – Пр. №12/14.11.2013 г.). Неизпълнение на изискванията, указани в ал. 1 и 2 за изготвяне на рецензия от страна на рецензент, е основание за неизплащане на договореното възнаграждение.

Раздел 7. Защити на дипломните работи

Чл. 29. Защитите на дипломните работи са публични.

Чл. 30. (1) Със заповед на Ректора на ВСУ „Л. Каравелов“ се назначава Държавна изпитна комисия за защити на дипломни работи в съответствие с чл. 45, ал. 2 от Закона за висше образование (ЗВО).

(2) Държавната изпитна комисия за защити на дипломни работи за специалност „ССС“ - степен „бакалавър“, се състои от представители на профилиращите катедри в направления конструкция, технология и организация на строителството, представители на останалите катедри и представител на външна организация.

(3) Държавната изпитна комисия за защити на дипломни работи за степен „магистър“ се състои предимно от представители на катедрата, водеща специализацията, представители на останалите инженерни катедри и представител на външна организация.

Чл. 31. Дипломантите се допускат до защита след представяне на :

- дипломната работа, подписана от дипломанта, консултантите и дипломния ръководител;
- рецензия на дипломната работа;
- декларация, подписана от дипломанта, за оригиналност на дипломната работа;
- декларация от научния ръководител за самостоятелно разработване на дипломната работа от дипломанта за темите с научноизследователски характер;

Чл. 32. Секретарят на Държавната комисия изготвя списък и график за явяване на дипломантите, допуснати до защита.

Чл. 33. Защитите на дипломните работи се провеждат в предварително подготвено и подходящо оборудвано помещение. Секретарят на комисията и определеното от учебния отдел лице отговарят за снабдяването с необходимата техника и за обзавеждането със съдействието на ръководителя на сектор „Експлоатация и поддържане“.

Чл. 34. (1) Дипломантите представят на дипломната комисия:

- чертежи, схеми, макети и др. материали за онагледяване на дипломната работа;
- текстовата част на дипломната работа;
- рецензия на дипломната работа.

(2) Учебният отдел предоставя на дипломната комисия:

- протоколи за защита на дипломните работи.

Чл. 35. (1) Председателят на комисията ръководи защитите и заседанията, предоставя думата на дипломантите, членовете на комисията и гостите и съобщава резултатите от защитите.

(2) При отсъствие на председателя на комисията Ректорът определя друг председател.

Чл. 36. (1) Редът при защитите на дипломните работи е:

- представяне на дипломната работа от дипломанта;
- прочитане на рецензията от секретаря на комисията;
- задаване на въпроси от членовете на комисията и гостите;
- отговори от дипломанта на забележките на рецензента и на зададените въпроси;
- допълнителни въпроси или уточнения при необходимост.

(2) Представянето на дипломните работи трябва да бъде съсредоточено върху същността на извършеното от дипломантите, с продължителност до 10 минути.

(3) Секретарят на комисията прочита основните положителни и отрицателни страни на дипломната работа, посочени от рецензента и направените забележки и препоръки.

(4) Зададените въпроси трябва да бъдат кратки, ясни, свързани с темата на дипломната работа и не повече от 2 броя от член на комисията, но общо не повече от 8.

(5) Отговорите на зададените въпроси трябва да бъдат конкретни и по същество.

Чл. 37. Защитите на дипломните работи на степен "бакалавър" и "магистър" се провеждат отделно.

Чл. 38. При неявяване или неуспешна защита на дипломната си работа на редовната дипломна сесия, дипломантът се отстранява от ВСУ с право да се яви на още една защита на същата дипломна работа през следващата (поправителна) сесия.

Раздел 8. Оценяване на дипломните работи

Чл. 39. След завършване на всяка защита комисията провежда закрито заседание за оценяване, на което може да присъства и дипломният ръководител.

Чл. 40. Оценки се поставят отделно за разработване на дипломната работа и за защита пред Държавната изпитна комисия.

Чл. 41. Оценките са по шестобалната система с точност до единица.

Чл. 42. (Доп. – Пр. №12/14.11.2013 г.). При оценяване разработването на дипломната работа трябва да се вземат под внимание:

- предложението на рецензента за оценка на дипломната работа;
- сложността и обемът на разработваните въпроси;
- степен на ползване на програмни продукти ;
- задълбоченост на предложеното решение;
- тежестта на допуснатите грешки и неточности;
- техническото и графично оформяне на проекта.

Чл. 43. (Доп. – Пр. №12/14.11.2013 г.). При оценяване защитата на дипломната работа трябва да се вземат под внимание:

- нивото на представяне на експозето от дипломанта, свободното изложение и познаване на материята;
- задълбочеността и точността на отговорите на забележките на рецензента;
- задълбочеността и точността на отговорите по зададените въпросите;
- умение за използване на професионален език ;
- съобразителността и умението да се прилагат придобитите знания.

Чл. 44. (Изм. – Пр. №12/14.11.2013 г.). Всеки член от комисията предлага оценка за разработване и оценка за защита на дипломната работа. Председателят на комисията формира и предлага оценките. Крайните оценки се приемат от комисията с консенсус.

Чл. 45. Членовете на комисията подписват протокола за защита с приетите оценки, които се съобщават след приключване на всички защиты за деня.

Чл. 46. При повторна неуспешна защита Държавната изпитна комисията поставя оценка „Слаб“ 2 с решение да се разработи нова дипломна работа.

Раздел 9. Съхраняване на дипломните работи

Чл. 47. (1) (Изм. – Пр. №12/14.11.2013 г.). Текстовата и графичната част на дипломните работи се съхраняват във ВСУ до деня на връчване на дипломите на завършилите студенти на тази сесия. След изтичане на този срок дипломантите получават срещу подпис своите дипломни работи.

(2) (Изм. – Пр. №12/14.11.2013 г.). Записите на дипломните работи върху СД и протоколите от дипломните защиты се съхраняват в архива на факултета 5 години.

Чл. 48. (Изм. – Пр. №12/14.11.2013 г.). След изтичане на крайния срок за съхранение, упоменат в ал. 1 на чл. 47, неполучените от дипломантите работи се унищожат от комисия, за което се съставя и подписва протокол.

Правилникът за изготвяне и защита на дипломни работи е приет на заседание на Академичния съвет на ВСУ "Любен Каравелов" с Протокол № 22/12.10.2006 г. и е актуализиран от АС – Протокол № 48/29.10.2012 г. и Протокол № 12/14.11.2013 г.

Доц. д-р инж. Георги Годинячки
Декан на Строителен факултет

ЗАДАНИЕ

за изготвяне на дипломна работа
№.....

Дипломант:.....
Специалност:.....
Образователно-квалификационна степен:.....

I. ТЕМА:

II. ИЗХОДНИ ДАННИ:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

III. СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА:

1. Обяснителна записка:

- 1.1.
- 1.2.
- 1.3.

2. Графична част:

- 2.1.
- 2.2.
- 2.3.
- 2.4.

Консултанти:

1. По част.....
2. По част.....
3. По част .....
4. По част .....

Дата на задаване:.....

Дата на предаване:.....

Ръководител на дипломната работа:.....
(.....)

Ръководител катедра:.....
(.....)

РЕЦЕНЗИЯ

от ...../име, месторабота, длъжност/

Относно: Дипломна работа на тема .....

Дипломант: .....

Специалност:.....

Образователно-квалификационна степен: .....

Ръководител: .....

Съдържание /обем/ на дипломната работа:

- текстова част /обяснителна записка с изчисления/ ... стр.;
- чертежи /брой по части – конструктивна, архитектурна, строително-технологична, организационна .../;
- приложения /разпечатки, таблици/.

Преценка на рецензента относно разработване на частите съгласно заданието.

Забележки и препоръки:

Заклучение:

Обобщават се:

- съответствие със заданието;
- оценка на начина на оформяне;
- пълнота, точност и прегледност на изчисленията и чертежите;
- **обща оценка на дипломната работа** (висока, средно висока, задоволителна оценка) и предложение към дипломната комисия за присъждане на съответната образователно-квалификационна степен.

Дата:

Подпис на рецензента:

ДИПЛОМНО ЗАДАНИЕ
с научноизследователски характер
на

....., № .....

Специалност: .....

Образователно-квалификационна степен: .....

Тема: .....
.....

Научен ръководител:
.....
(академична длъжност, степен, трите имена и месторабота)

Консултанти:
.....
(академична длъжност, степен, трите имена и месторабота)

.....
(академична длъжност, степен, трите имена и месторабота)

Студент: .....

Научен ръководител: .....

София 20...

Форма

за задължителни консултации при дипломния ръководител и консултантите

Интервалите между консултациите при научния ръководител трябва да е не по-малък от 1 седмица.

За всяко посещение дипломният ръководител и консултантът записват обсъжданата тема и етапа на разработване на дипломната работа. Дипломният ръководител (консултантът) и дипломантът се подписват в посочената таблица при всяко посещение.

Дипломант:

фак. №

Тема:

№	Дата, час	Обсъждана тема	Етап на завършеност на дипломната работа	Подписи на дипломант/ръководител
1.				
2.				
3.				
.....				

Дипломант:

фак. №

Тема:

№	Дата, час	Обсъждана тема	Етап на завършеност на съответната част на дипломната работа	Подписи на дипломант/консултант
4.				
5.				
6.				
.....				

АРХИТЕКТУРЕН ФАКУЛТЕТ

П Р А В И Л Н И К

**ЗА ИЗГОТВЯНЕ И ЗАЩИТА НА ДИПЛОМНИ РАБОТИ
В АРХИТЕКТУРЕН ФАКУЛТЕТ НА ВСУ „Л. КАРАВЕЛОВ”**

СОФИЯ

2013 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Раздел 1. Процедура за допускане и възлагане на дипломни работи.....	стр. 3
Раздел 2. Теми на дипломните работи.....	стр. 4
Раздел 3. Съдържание и обем на дипломните работи.....	стр. 4
Раздел 4. Общи принципи при изготвяне на дипломните работи.....	стр. 5
Раздел 5. Етапи и контрол при провеждане и изработване на дипломната работа.....	стр. 7
Раздел 6. Рецензиране на дипломните работи.....	стр. 7
Раздел 7. Защити на дипломните работи.....	стр. 8
Раздел 8. Оценяване на дипломните работи.....	стр. 9
Раздел 9. Съхраняване на дипломните работи.....	стр. 10
Приложение 1. Макет на задание за изработване на дипломна работа.....	стр. 11
Приложение 2. Макет на рецензия.....	стр. 12
Приложение 3. Картон за проведени консултации.....	стр. 13

УТВЪРЖДАВАМ:

ДОЦ. Д-Р ИНЖ. РАДАН ИВАНОВ

Ректор на ВСУ „Л. Каравелов“

П Р А В И Л Н И К

за изготвяне и защиты на дипломни работи в Архитектурен факултет при ВСУ „Л. КАРАВЕЛОВ“

РАЗДЕЛ I.

Процедура за допускане и възлагане на дипломни работи

Чл. 1. До разработване на дипломни работи се допускат студенти, които успешно са завършили обучението си по всички дисциплини от учебния план за съответната специалност и степен на обучение и са провели учебните практики и стажове.

Чл. 2 (1) Ръководители на дипломните работи могат да бъдат преподаватели от ВСУ “Л. Каравелов” или по изключение външни специалисти.

(2). За една учебна година един ръководител може да ръководи не повече от 6 дипломанти общо за всички степени на обучение (до 3 на сесия – зимна и лятна).

Чл. 3. (1) Разпределението на темите и ръководителите на дипломните работи се осъществява по катедри и се съобразява с предложенията и предпочитанията на дипломантите и академичния състав на катедрите.

(2) Деканът на факултета, по предложение на катедрите, обявява ръководителите и темите за дипломни работи.

Чл. 4. (1) За допускане до разработване на дипломна работа, студентите подават молба до декана на факултета.

(2) В случаите, когато се изисква, молбата трябва да бъде придружена с квитанция за платена такса.

Чл. 5. Дипломантите, темите на дипломните им работи и дипломните им ръководители се обявяват със заповед на ректора на ВСУ “Л. Каравелов”.

Чл. 6. (1) След заповедта на ректора ръководителите на дипломни работи връчват на всеки дипломант задание за разработване на дипломна работа (приложение 1).

(2) В заданието ясно се формулират темата на дипломната работа, изходните данни за нейното разработване и нейното съдържание (текстова и графична част, табла, макет и др.). По време на разработване на дипломната работа, по изключение, в заданието могат да се правят промени.

(3) Всяко задание съдържа трите имена, факултетен номер, специалност и образователна степен на дипломанта, дата на задаване, срок за представяне на дипломната работа в окончателен вид за рецензиране, етапи и контрол при провеждане и изработване на дипломната работа и имената на дипломния ръководител.

(4) Заданието се подписва от ръководителя на дипломната работа, ръководителя на катедрата и декана на факултета.

РАЗДЕЛ II.

Теми на дипломните работи

Чл. 7. (1) Темите за дипломните работи са в съответствие с учебния план за различните образователни степени.

(2) Изборът на тема е в следните направления:

- градоустройство;
- ландшафтна архитектура;
- интериор;
- жилищни сгради;
- обществени сгради;
- промишлени и аграрни сгради;
- опазване на архитектурното наследство (само за магистри);

(3) Темите трябва да дават възможност за илюстрация на основните познания на дипломантите по:

- проучване и проектиране на архитектурно-строителни обекти;
- разработване на устройствени схеми и планове в областта на градоустройството и ландшафта;
- проектиране и оформяне на интериорни пространства;
- проектиране, реконструкции и адаптации на архитектурни обекти и операции по тяхното реставриране и опазване (само за магистри);

(4) Допуска се избор и разработване на една и съща тема от повече от един дипломант, без да се нарушават изискванията по алинея (3) за всеки един от дипломантите.

РАЗДЕЛ III.

Съдържание и обем на дипломните работи

Чл. 8. Съдържанието на дипломните работи трябва да отговаря на изискванията на квалификационната характеристика за съответната специалност и образователно-квалификационна степен.

Чл. 9. (1) Дипломните работи за ОКС „Архитектура” степен „магистър” и „магистър” след „бакалавър” – САСС, съдържат само архитектурна част със следните компоненти:

1. Предпроектни проучвания, включващи текстове и графичен материал, които представляват анализ, изводи и илюстрации на различни функционални, конструктивни и обемно-пространствени решения от български и чужд опит по темата на дипломната работа.

2. Обемно-устройствени проучвания - силуетни, комуникационни и др., които да илюстрират градоустройствения анализ и подход при решаването на темата.

3. Идеен архитектурен проект в М1:100 (М1:200) – разпределения, фасади и разрези, изясняващи функционалната и обемно-пространствената идея.

4. Работен проект с детайли на отделен подобект или фрагмент от сградата.

(2) Дипломните работи за степен „бакалавър“ съдържат архитектурна, конструктивна, строително-технологична и организационни части.

(3) Съдържанието и обемът на отделните части на дипломните работи се конкретизират в заданията от дипломните ръководители, съгласувано с консултантите.

Чл. 10. (1) Дипломните работи за степен "магистър" трябва да съдържат:

1. Албум с текстова част 10 ÷ 20 печатни страници (формат А4) и графична част.
2. Графичните материали за презентацията се оформят на твърда подложка формат 90/90см с необходимия брой чертежи и цветни решения, изясняващи функционалната и обемно-пространствената идея.
3. Макет в подходящ мащаб (от 1:500 до 1:100).

(2) Обемът на дипломните работи за степен "бакалавър" е в границите:

1. Албум с текстова част 30 ÷ 50 печатни страници (формат А4) и графична част 7 ÷ 9 чертежа.
2. Графичните материали за презентацията се оформят на твърда подложка формат 90/90см с необходимия брой чертежи и цветни решения, изясняващи функционалната и обемно-пространствената идея.
3. Макет в подходящ мащаб (от 1:500 до 1:100).

(3) Броят на чертежите по отделните части за степен „ бакалавър“ зависи от вида на обекта (сграда, съоръжение) и може да се движи в границите:

1. 4 архитектурни чертежа;
2. 1 ÷ 2 чертежа към конструктивната част;
3. 1 ÷ 2 чертежа към строително-технологичната част;
4. 1 чертеж към организационната част.

РАЗДЕЛ IV.

Общи принципи при изготвяне на дипломните работи.

Чл. 11. (1) Текстовата част за степен „бакалавър“ трябва да съдържа: заглавна страница, съдържание на дипломната работа, задание, обяснителна записка, обща част, архитектурна, конструктивна, строително-технологична и организационна част, приложения и библиографска справка.

(2) Текстовата част на дипломните работи за степен „магистър“ трябва да съдържа: заглавна страница, съдържание на дипломната работа, задание, обяснителна записка, приложения и библиографска справка.

(3) Изложението в дипломните работи трябва да е ясно и стегнато и в единен стил (особено при използване на материал от литературни източници). Да се използва професионален (технически) и книжовен български език. Изложението да

бъде аргументирано. Всеки специфичен термин или съкращение да се дефинира на първото място, където е използван.

(4) Мерните единици да се означават според официално приетите стандарти в Република България (система – Si).

(5) Дипломните работи да се представят написани на подходящ програмен продукт (по изключение може и на ръка с туш) и се отпечатват на стандартни листове с формат А4 с 2000 знака на страница. Текстовата част е с шрифт Times New Roman или подобен с големина 12 пункта Regular, а междуредието - 1,5 lines. В подходящи случаи се ползва Bold, главни и/или наклонени букви, подчертаване, увеличаване на междуредието и големина на знаците и т.н. Страниците, формулите, фигурите, таблиците и приложенията се номерират, а фигурите, таблиците и приложенията се именуват.

(6) Формулите, схемите, таблиците и графиките се пишат и чертаят чрез подходящ програмен продукт или на ръка с туш. Те, както и приложенията, трябва задължително да бъдат цитирани и обяснени в текста. Допуска се прилагането на копия на сложни схеми и графики. Номерата на формулите се разполагат в десния край на листа в скоби. Дименсията на величините се поставя в квадратни скоби. Номерата на схемите и фигурите се разполагат под тях, като е желателно след номера с текст да се даде съдържанието им. Номерата на таблиците се разполагат вдясно над тях. Всички номера е добре да бъдат от две части, разделени с точка - номер на съответната глава от дипломната работа и пореден номер на формулата, схемата, таблицата или графиката.

(7) В библиографска справка се посочват ползваните литературни източници при разработване на дипломните работи. Литературните източници се подреждат по азбучен ред на авторите, първо на кирилица след това на латиница по следната схема:

- за книги се записват фамилно име и инициали на личното име на първия автор, инициали на личното име и фамилно име на втория автор и т.н.; заглавие на източника; издателство; място на издаване; година на издаване. Когато източникът няма посочен автор, се започва със заглавието;
- за статии в списание се записва фамилно име и инициали на личното име на първия автор, инициали на личното име и фамилно име на втория автор и т.н.; заглавие на статията; име на списанието; пореден брой; година на издаване; издателство; място на издаване; страници на началото и края на статията.

(8) В приложения се прилагат всички допълващи или поясняващи разработените дипломни работи материали. Приложенията трябва да имат наименование на главата от дипломната работа, която поясняват и да се подредят по възходящ ред на съдържанието ѝ.

Чл. 12. (1) Графичната част на дипломните работи включва всички необходими чертежи съгласно чл. 10 .

(2) В долния десен ъгъл на чертежите се поставя таблица, която задължително съдържа: наименование на висшето училище, факултета, темата на дипломната работа, номерацията и основен мащаб на чертежа, име, фамилия и подпис на дипломанта, на дипломния ръководител и на консултантите.

РАЗДЕЛ V.

Етапи и контрол при провеждане и изработване на дипломната работа

Чл. 13. Етапите за изпълнение и контрол на дипломната работа се описват подробно в заданието за нейното разработване в зависимост от направлението, вида и големината на разработката. Общите основни етапи за всички направления са следните:

- предварителни проучвания по темата, включващи текстов и графичен материал от български и чуждестранни източници;
- първа едноседмична клаузура, определяща готовността на дипломанта да продължи работата си, която се оценява от комисия, назначена от Декана и се провежда три седмици след официалното връчване на заданието;
- етапно разработване на дипломната работа с текущи консултации и контрол от страна на ръководителя и консултантите;
- втора едnodневна клаузура по тема близка до разработваната, която се провежда през последната седмица, посочена за рецензии;
- втората клаузура се оценява от държавната изпитна комисия и оценката се вписва в дипломата.

Чл. 14. Дипломантите разработват индивидуално дипломните работи, като по отделните части ползват ограничен брой консултации от дипломните ръководители и консултантите по отделните части и това се отразява в личен „Картон за проведени консултации“. (Приложение 3)

РАЗДЕЛ VI.

Рецензиране на дипломните работи

Чл. 15. След окончателното завършване и оформяне на текстовата част и чертежите в албума, съгласно изискванията, дипломният проект се подписва от дипломанта, дипломния ръководител и консултантите и се предава за рецензиране.

Чл. 16. (1) Списъкът на рецензентите се обсъжда и приема на заседание на съответния катедрен съвет и се обявява със заповед на Ректора на ВСУ „Л. Каравелов“ най-късно 15 дни преди срока за предаване на дипломните работи.

(2) За рецензенти на дипломни работи могат да бъдат предлагани:

1. Хабилитирани и нехабилитирани преподаватели от ВСУ „Л. Каравелов“ или от други висши училища, обучаващи студенти по същите или близки специалности.
2. Научни работници-архитекти в областта на строителството.
3. Архитекти на свободна практика, предложени от браншовите организации.

(3) Рецензентите сключват договори за изготвяне и заплащане на рецензиите по установен образец.

(4) На един рецензент могат да се възлагат до 6 /шест/ дипломни работи в една календарна година.

Чл. 17. (1) Рецензиите се изготвят в едноседмичен срок от предаването на дипломните работи за рецензиране по образец (Приложение 2). Основни положения, на които трябва да се спрат рецензентите, са:

1. Анализ на съдържанието на отделните части (предварителни проучвания, текстова част, чертежи и т.н.), като се посочват както положителните страни, така и недостатъците на дипломната работа и се дават съответните препоръки към дипломанта.
2. Общо заключение относно съответствието на обема и съдържанието на дипломната работа със заданието. Оценка на качествата на дипломната работа и препоръка към дипломната комисия за присъждане на съответната образователно-квалификационна степен с предложение за оценка по шестобалната система.

(2) Рецензиите се изготвят и представят на листа формат А4 (1 до 2 стр.) в два еднакви екземпляра – един за секретаря на комисията и един за дипломанта.

РАЗДЕЛ VII.

Защити на дипломните работи

Чл. 18. Защитите на дипломните работи са публични.

Чл. 19. (1) Със заповед на Ректора на ВСУ „Л. Каравелов” се назначава Държавна изпитна комисия за защити на дипломни работи в съответствие с чл. 45 ал. 2 от Закона за висше образование (ЗВО).

(2) Държавната изпитна комисия за защити на дипломни работи за специалност „САСС”, степен „бакалавър” се състои от архитекти, представители на профилиращите катедри в направления - конструкция, технология и организация на строителството от ВСУ „Л. Каравелов” и представители на външни организации.

(3) Държавната изпитна комисия за защити на дипломни работи за специалност „Архитектура”, степен „магистър”, се състои от архитекти, преподаватели във ВСУ „Л. Каравелов” и представители на външни организации.

Чл. 20. Дипломантите се допускат до защита след представяне на:

- дипломната работа, подписана от дипломанта, консултантите и дипломния ръководител;
- всички материали от дипломната работа на компакт-диск;
- рецензия на дипломната работа.

Чл. 21. Секретарят на Държавната изпитна комисия изготвя списък и график за явяване на дипломантите, допуснати до защита.

Чл. 22. Защитите на дипломните работи се провеждат в предварително подготвено и подходящо оборудвано помещение. Секретарят на комисията и определеното от учебния отдел лице отговарят за оборудването с необходимата техника и обзавеждане със съдействието на ръководителя на сектор ”Експлоатация и поддръжане”.

Чл. 23. (1) Дипломантите представят на дипломната комисия:

- чертежи, схеми, макети и др. материали за онагледяване на дипломната работа;
- текстовата част на дипломната работа;

(2) Учебният отдел предоставя на дипломната комисия:

- протоколи за защита на дипломните работи.

- рецензия на дипломната работа.

Чл. 24. (1) Председателят на комисията ръководи защитите и заседанията, предоставя думата на дипломантите, членовете на комисията и гостите и съобщава резултатите от защитите.

(2) При отсъствие на председателя на комисията Ректорът определя друг председател.

Чл. 25. (1) Редът при защитите на дипломните работи е:

- представяне на дипломната работа от дипломанта;
- прочитане на рецензията от секретаря на комисията;
- задаване на въпроси от членовете на комисията и гостите;
- отговори на забележките на рецензента и на зададените въпроси;
- допълнителни въпроси или уточнения при необходимост.

(2) Представянето на дипломните работи трябва да бъде съсредоточено върху същността на извършеното от дипломантите, с продължителност до 10 минути.

(3) Зададените въпроси трябва да бъдат кратки, ясни, свързани с темата на дипломната работа и не повече от 2 броя от член на комисията, но общо не повече от 8.

(4) Отговорите на зададените въпроси трябва да бъдат конкретни и по същество.

Чл. 26. След завършване на всяка защита комисията провежда заседание, на което може да присъства и дипломният ръководител.

Чл. 27. Членовете на комисията подписват протокола за защита с приетите оценки, които се съобщават след приключване на всички защиты за деня.

Чл. 28. Защитите на дипломните работи на бакалаври и магистри се провеждат отделно.

Чл. 29. При неявяване, непознаване на дипломната работа от страна на дипломанта или неуспешна защита на дипломната работа на редовната дипломна сесия, дипломанту се отстранява с право да се яви на още една защита на същата дипломна работа през следващата (поправителна) сесия.

РАЗДЕЛ VIII.

Оценяване на дипломните работи

Чл. 30. Оценки се поставят отделно, за изработка на дипломните работи, за защита пред Държавната изпитна комисия и за втората едnodневна клаузура.

Чл. 31. Оценките са по шестобалната система с точност до една четвърт от единицата.

Чл. 32. При оценките за разработване на дипломните работи трябва да се вземат под внимание:

- сложността и обема на разработваните въпроси;
- задълбочеността на тяхното решаване;
- тежестта на допуснатите грешки и неточности;

- техническото и графично оформяне на проекта.

Чл. 33. При оценките за защиты на дипломните работи трябва да се вземат под внимание:

- задълбочеността на отговорите по зададените въпросите;
- умение за използване на професионален език;
- съобразителността и умението да се прилагат придобитите знания.

Чл. 34. Всеки член от комисията предлага оценка за изработка и за защита на дипломната работа. Крайните оценки се приемат от комисията с консенсус. Ако не се постигне консенсус, се пресмята средноаритметична оценка, като оценки, различаващи се с повече от 1,75 от средната оценка, се игнорират

Чл. 35. При повторна неуспешна защита, Държавната изпитна комисията поставя оценка „Слаб” 2 с решение да се разработи нова дипломна работа.

РАЗДЕЛ VI.

Съхраняване на дипломните работи

Чл. 36. Дипломните работи се съхраняват на електронен носител (CD) и албум формат А3 две години. След изтичане на този срок те могат да бъдат връщани на дипломантите при поискване след заявление от тяхна страна.

Чл. 37. Крайният срок за съхранение на дипломните работи е 5 години.

Чл. 38. Дипломните работи се пазят в архива на Архитектурния факултет по опис.

Чл. 39. След изтичане на крайния срок за съхранение, непотърсените дипломни работи могат да се унищожат с протокол от комисия, чиято роля е да преглежда и разрешава унищожаване на архива.

Правилникът за изготвяне и защита на дипломни работи е приет на заседание на Академичния съвет на ВСУ “Любен Каравелов” с Протокол № 16/27.05.2010 г.

ДОЦ. Д-Р НЕДЯЛКО ГОРОЛОМОВ
Декан на Архитектурен факултет

ЗАДАНИЕ**за изработване на дипломна работа**

Дипломант:.....
 Специалност:.....
 Образователно-квалификационна степен:.....

- I. Тема:
- II. Изходни данни:
- 1.
  - 2.
  - 3.
  - 4.
- III. Съдържание на дипломната работа:
1. Текстова част:
    - 1.1.
    - 1.2.
    - 1.3.
  2. Графична част:
    - 2.1.
    - 2.2.
    - 2.3.
    - 2.4.
  3. Табла и макет.
- IV. Етапи и контрол при провеждане и изработване на дипломната работа.
1. предварителни проучвания по темата;
  2. първа едноседмична клаузура;
  3. етапи на разработване на темата;
  4. втора едnodневна държавна клаузура;

Консултанти:

1. По част.....

2. По част.....

.....

Дата на задаване:.....

Дата на предаване:.....

Ръководител на дипломната работа: .....
 (.....)

Ръководител катедра:.....
 (.....)

Декан на АФ.....
 (.....)

РЕЦЕНЗИЯ

от ...../име, месторабота, длъжност/

Относно: Дипломна работа на тема

.....

Дипломант:

.....

Специалност:.....

Образователна квалификационна степен: .....

Ръководител:

.....

Съдържание /обем/ на дипломната работа:

- текстова част / ... стр./;
- чертежи /брой по части в зависимост от образователната степен .../;
- табла;
- макет.

Преценка на рецензента относно разработване на частите съгласно заданието.

Забележки и препоръки:

Анализ на съдържанието на отделните части (предварителни проучвания, текстова част, чертежи и т.н.) като се посочват както положителните страни, така и недостатъците на дипломната работа и се дават съответните препоръки към дипломанта.

Заключение:

Общо заключение относно съответствието на обема и съдържанието на дипломната работа със заданието. Оценка на качествата на дипломната работа и препоръка към дипломната комисия за присъждане на съответната образователно-квалификационна степен с предложение за оценка по шестобалната система.

Съставил:.....

/...../

КАРТОН ЗА ПРОВЕДЕНИ КОНСУЛТАЦИИ

Дипломант:.....ОКС.....спец.....АФ №.....

№	РЪКОВОДИТЕЛ / КОНСУЛТАНТ	ЧАСТ	ДАТА	ЧАСОВЕ	ТЕМА НА КОНСУЛТАЦИЯТА	ПОДПИС
1						
2						
3						
4						
5						
6						
7						
8						
9						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						

ПРАВИЛНИК

ЗА ИЗГОТВЯНЕ И ЗАЩИТА НА ДИПЛОМНИ РАБОТИ
ВЪВ ВСУ “Л. КАРАВЕЛОВ”

София, 2006 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

Раздел 1.	Процедура за допускане и възлагане на дипломни работи.....
Раздел 2.	Теми на дипломните работи.....
Раздел 3.	Съдържание и обем на дипломните работи.....
Раздел 4.	Общи принципи при изготвяне на дипломните работи.....
Раздел 5.	Рецензиране на дипломните работи.....
Раздел 6.	Защити на дипломните работи.....
Раздел 7.	Оценяване на дипломните работи.....
Раздел 8.	Съхраняване на дипломните работи.....
Приложения	.....

УТВЪРЖДАВАМ:

Ректор на ВСУ „Л. Каравелов“

/доц. д-р инж. Г. Годинячки/

П Р А В И Л Н И К

за изготвяне и защита на дипломни работи

Раздел 1. Процедура за допускане и възлагане на дипломни работи

Чл. 1. До разработване на дипломни работи се допускат студенти, които успешно са завършили обучението си по всички дисциплини от учебния план за съответната специалност и степен на обучение и са провели учебните практики и стажове.

Чл. 2. (1) В началото на последния семестър от курса на обучение Деканът на факултета обявява катедрите и броя на дипломантите, които те могат да ръководят.

(2). Катедрите обявяват дипломните ръководители и темите за дипломни работи, приети на катедрени съвети.

Чл. 3 (1) Ръководители и консултанти на дипломни работи могат да бъдат преподаватели от ВСУ „Л. Каравелов“ или по изключение външни специалисти.

(2). За една учебна година един ръководител може да ръководи не повече от 10 дипломанти общо за всички форми на обучение (до 5 на една сесия – зимна и лятна).

Чл. 4. (1). Студентите предварително се насочват към тема за дипломна работа и предпочитани от тях ръководител и консултанти.

(2) Студентът може да предложи тема извън обявените, която да бъде приета, видеоизменена или сменена по взаимно съгласие.

(3) При трудности, свързани с избор на ръководител и/или тема, студентът може да се обърне последователно към ръководителя на съответната катедра и към Декана на факултета.

Чл. 5. (1) За допускане до разработване на дипломна работа студентите подават молба до Декана на факултета. В молбата те посочват катедра, към която желаят да разработват дипломна работа и ръководител.

(2) В случаите, когато се изисква, молбата трябва да бъде придружена с квитанция за платена такса.

(3) Когато желаният от студента дипломен ръководител е със запълнен капацитет съгласно чл. 3 (2), катедрата определя друг ръководител .

Чл. 6. Дипломантите, темите на дипломните им работи и дипломните им ръководители се обявяват със заповед на Ректора на ВСУ „Л. Каравелов“.

Чл. 7. (1) След заповедта на Ректора ръководителите на дипломни работи връчват на всеки дипломант задание за разработване на дипломна работа (Приложение 1).

(2) В заданието ясно се формулират темата на дипломната работа, изходните данни за нейното разработване и съдържанието ѝ (обяснителна записка и графични материали). По време на разработване на дипломната работа, по изключение, в заданието могат да се правят промени.

(3) Всяко задание съдържа пореден номер, трите имена, факултетен номер, специалност и образователна степен на дипломанта, дата на задаване, срок за представяне на дипломната работа в окончателно готов вид за рецензиране, имената на дипломния ръководител и консултантите по различните части на дипломната работа. Номерацията на заданията се води в съответните катедри.

(4) Заданието се подписва от ръководителя на дипломната работа и консултантите, а окончателният му вариант - и от ръководителя на катедрата.

Раздел 2. Теми на дипломните работи

Чл. 8. (1) Темите за образователна степен „бакалавър“ са в съответствие с учебния план.

(2) Изборът на тема е в следните области:

- жилищни сгради със средна етажност (5 – 8 етажа) с гредова или безгредова конструктивна система;
- многоетажни (над 8 етажа) безскелетни сгради или със смесена конструктивна система;
- нискоетажни сгради с висок стандарт на обитаване и оригинално архитектурно или функционално решение;
- сглобяеми едноетажни еднокорабни промишлени сгради;
- обществени (или обслужващи) сгради, съдържащи характерни конструктивни елементи;
- мостови или други транспортни съоръжения;
- промишлени естакади и съоръжения.

(3) Темите трябва да дават възможност за илюстрация на основните познания на дипломантите по дисциплините строителни конструкции – стоманобетонни или стоманени, технологията за изпълнението им и организационното осигуряване.

(4) Допуска се избор и разработване на една и съща тема от повече от един дипломант, без да се нарушават изискванията по алинея (3) за всеки един от дипломантите.

Чл. 9. (1) За образователна степен „магистър“ темите са в съответствие с учебния план в областта на специализацията.

(2) Възможни са теми, които имат научноизследователски характер, в съответствие с учебната програма на съответната специализация.

(3) Възможни са вариантни разработки по една и съща тема в т.ч. извършвани от повече от един дипломант.

Раздел 3. Съдържание и обем на дипломните работи

Чл. 10. Съдържанието на дипломните работи трябва да отговаря на изискванията на квалификационната характеристика за съответната специалност и образователно-квалификационна степен.

Чл. 11. (1) Дипломните работи за степен „бакалавър“ съдържат архитектурна, конструктивна, строително-технологична и организационна части.

(2) Дипломните работи за степен „магистър“ може да се състоят само от една част (конструктивна, строително-технологична или организационна) в зависимост от специализацията на магистратурата.

(3) Съдържанието и обемът на отделните части на дипломните работи се конкретизират в заданията от дипломните ръководители, съгласувано с консултантите.

Чл. 12. (1) Обемът на дипломните работи за степен „бакалавър“ е в границите:

1. текстова част - 40 ÷ 70 печатни страници (формат А4);
2. графична част – 7 ÷ 9 чертежа.

(2) Минималният брой на чертежите по отделните части за степен „бакалавър“ зависи от вида на обекта (сграда, съоръжение) и се намира в границите:

1. 1 ÷ 2 архитектурни чертежа;
2. 4 чертежа към конструктивната част;
3. 1 ÷ 2 чертежа към строително-технологичната част;
4. 1 ÷ 2 чертежа към организационната част.

(3) За степен „магистър“ следва да се имат предвид горните граници като обемът трябва да бъде не по-малък от този за степен „бакалавър“.

(4) Графичната част за степен „магистър“ зависи от специализацията и вида на обекта.

(5) Количествени сметки, компютърни разпечатки с данни от статически изчисления, данни от хидрогеоложки изследвания и други подобни се дават в приложения извън текстовата част на дипломните работи.

Раздел 4. Общи принципи при изготвяне на дипломните работи

Чл. 13. (1) Текстовата част за степен „бакалавър“ трябва да съдържа: заглавна страница, задание, съдържание на дипломната работа, увод, обща част, архитектурна, конструктивна, строително-технологична и организационна част, приложения и библиографска справка.

(2) В текстовата част на дипломните работи за степен „магистър“ не е задължително включването на всички части по ал. (1).

(3) Изложението в дипломните работи трябва да е ясно и стегнато и в единен стил (особено при използване на материал от литературни източници). Да се използва професионален (технически) и литературен български език. Изложението да бъде аргументирано. Всеки специфичен термин или съкращение се дефинира на първото място, където е използван.

(4) Мерните единици се означават според официално приетите стандарти в Република България (система – SI).

(5) Дипломните работи се представят написани на подходящ програмен продукт (по изключение може и на ръка с туш) и се отпечатват на стандартни листове с формат А4 с 2000 знака на страница. Текстовата част е с шрифт Times New Roman или подобен с големина 12 пункта Regular, а междуредието - 1,5 lines. В подходящи случаи се ползва Bold, главни и/или наклонени букви, подчертаване, увеличаване на междуредието и големина на знаците и т.н. Страниците, формулите, фигурите, таблиците и приложенията се номерират, а фигурите, таблиците и приложенията се именуваат.

(6) Формулите, схемите, таблиците и графиките се пишат и чертаят чрез подходящ програмен продукт или на ръка с туш. Те, както и приложенията, трябва задължително да бъдат цитирани и обяснени в текста. Допуска се прилагането на копия на сложни схеми и графики. Номерата на формулите са разположени в десния край на листа в скоби. Дименсията на величините се поставя в квадратни скоби. Номерата на схемите и фигурите са разположени под тях, като е желателно след номера с текст да се даде съдържанието им. Номерата на таблиците са разположени в дясно над тях. Всички номера е добре да бъдат от две части, разделени с точка - номер на съответната глава от дипломната работа и пореден номер на формулата, схемата, таблицата или графиката.

(7) В библиографска справка се посочват използваните литературни източници при разработване на дипломните работи. Литературните източници се подреждат по азбучен ред на авторите, първо на кирилица след това на латиница по следната схема:

- за книги се записват фамилно име и инициали на личното име на първия автор, инициали на личното име и фамилно име на втория автор и т.н.; заглавие на източника; издателство; място на издаване; година на издаване. Когато източникът няма посочен автор, се започва със заглавието;
- за статии в списание се записва фамилно име и инициали на личното име на първия автор, инициали на личното име и фамилно име на втория автор и т.н.; заглавие на статията; име на списанието; пореден брой; година на издаване; издателство; място на издаване; страници на началото и края на статията.

(8) В приложения се прилагат всички допълващи или поясняващи разработените дипломни работи материали. Приложенията трябва да имат наименование на главата от дипломната работа, която поясняват и да се подреждат по възходящ ред на съдържанието ѝ.

(9) Текстовата част на дипломните работи се подвързва в папка с твърди корици или в папка със спирала.

Чл. 14. (1) Графичната част на дипломните работи включва всички необходими чертежи съгласно чл. 12 .

(2) Всички чертежи се изготвят на паус или бяла хартия с максимален формат А 1 - (840 / 594 мм , по изключение се допуска формат – А 0) с помощта на програмен продукт или на ръка с черен туш.

(3) В долния десен ъгъл на чертежите се поставя таблица, която задължително съдържа: наименование на висшето училище и катедрата, темата на дипломната работа, наименование, номерацията и основен мащаб на чертежа, име, фамилия и подпис на дипломанта, на дипломния ръководител и на консултантите.

(4) Чертежите се номерират във възходящ ред според хронологията на разработените части на дипломната работа, съгласно текстовата част. Номерацията да се състои от две цифри, разделени с наклонена черта - пореден № на чертежа /общ брой чертежи.

(5) Изготвените чертежи се предават в тубуси с надпис, който трябва да съдържа трите имена на дипломанта, факултетния му номер, темата на дипломната работа, месеца и годината на предаването ѝ.

Чл. 15. Дипломантите разработват самостоятелно дипломните работи, като по отделните части ползват препоръките на дипломните ръководители и консултантите.

Раздел 5. Рецензиране на дипломните работи

Чл. 16. След окончателното завършване и оформяне на текстовата част и чертежите съгласно изискванията, те се подписват от дипломанта, от дипломния ръководител и от консултантите и се предават за рецензиране.

Чл. 17. (1) Списъкът на рецензентите се обсъжда и приема на заседание на съответния катедрен съвет и се обявява със заповед на Ректора на ВСУ "Л. Каравелов" най-късно 15 дни преди срока за предаване на дипломните работи.

(2) За рецензенти на дипломни работи могат да бъдат предлагани:

1. Хабилитирани и нехабилитирани преподаватели от ВСУ "Л. Каравелов" или от други висши училища, обучаващи студенти по същите или близки специалности.
2. Научни работници в областта на строителството.

3. Строителни инженери, работещи в проектантски бюра, строителни фирми и/или техните производствени бази, предприятия за производство на материали, изделия и конструкции за строителството или инженери на свободна практика.

(3) Рецензентите сключват договори за изготвяне и заплащане на рецензиите по установен образец.

(4) На един рецензент могат да се възлагат до 10 /десет/ дипломни работи в една календарна година.

Чл. 18. (1) Рецензиите се изготвят в едноседмичен срок от предаването на дипломните работи за рецензиране по образец (Приложение 2). Основни положения , които трябва да засегнат рецензентите , са :

1. Анализ на съдържанието на отделните части (включително и чертежите) като се посочват както положителните страни, така и недостатъците на дипломната работа и се дават съответните препоръки към дипломанта.
2. Общо заключение относно съответствието на обема и съдържанието на дипломната работа със заданието. Оценка на качествата на дипломната работа и препоръка към дипломната комисия за присъждане на съответната образователно-квалификационна степен.

(2) Рецензиите се изготвят и представят на листове с формат А4 (1 до 2 стр.) в два еднакви екземпляра – един за секретаря на комисията и един за дипломанта.

Раздел 6. Защити на дипломните работи

Чл. 19. Защитите на дипломните работи са публични.

Чл. 20. (1) Със заповед на Ректора на ВСУ „ Л. Каравелов“ се назначава Държавна комисия за защити на дипломни работи в съответствие с чл. 45, ал. 2 от Закона за висше образование (ЗВО).

(2) Държавната комисия за защити на дипломни работи за специалност „ССС“ - степен „бакалавър“, се състои от представители на профилиращите катедри в направления конструкция, технология и организация на строителството, представители на останалите катедри и представител на външна организация.

(3) Държавната комисия за защити на дипломни работи за степен „магистър“ се състои предимно от представители на катедрата, водеща специализацията, представители на останалите инженерни катедри и представител на външна организация.

Чл. 21. Дипломантите се допускат до защита след представяне на :

- дипломната работа, подписана от дипломанта, консултантите и дипломния ръководител;
- рецензия на дипломната работа.

Чл. 22. Секретарят на Държавната комисия изготвя списък и график за явяване на дипломантите, допуснати до защита.

Чл. 23. Защитите на дипломните работи се провеждат в предварително подготвено и подходящо оборудвано помещение. Секретарят на комисията и определеното от учебния отдел лице отговарят за онабдяването с необходимата техника и за обзавеждането със съдействието на ръководителя на сектор „Експлоатация и поддържане“.

Чл. 24. (1) Дипломантите представят на дипломната комисия:

- чертежи, схеми, макети и др. материали за онагледяване на дипломната работа;
- текстовата част на дипломната работа;

- рецензия на дипломната работа.

(2) Учебен отдел предоставя на дипломната комисия:

- протоколи за защита на дипломните работи.

Чл. 25. (1) Председателят на комисията ръководи защитите и заседанията, предоставя думата на дипломантите, членовете на комисията и гостите и съобщава резултатите от защитите.

(2) При отсъствие на председателя на комисията Ректорът определя друг председател.

Чл. 26. (1) Редът при защитите на дипломните работи е:

- представяне на дипломната работа от дипломанта;
- прочитане на рецензията от секретаря на комисията;
- задаване на въпроси от членовете на комисията и гостите;
- отговори на забележките на рецензента и на зададените въпроси;
- допълнителни въпроси или уточнения при необходимост.

(2) Представянето на дипломните работи трябва да бъде съсредоточено върху същността на извършеното от дипломантите, с продължителност до 10 минути.

(3) Секретарят на комисията прочита основните положителни и отрицателни страни на дипломната работа, посочени от рецензента и направените забележки и препоръки.

(4) Зададените въпроси трябва да бъдат кратки, ясни, свързани с темата на дипломната работа и не повече от 2 броя от член на комисията, но общо не повече от 8.

(5) Отговорите на зададените въпроси трябва да бъдат конкретни и по същество.

Чл. 27. Защитите на дипломните работи на степен "бакалавър" и "магистър" се провеждат отделно.

Чл. 28. При неявяване или неуспешна защита на дипломната си работа на редовната дипломна сесия, дипломантът се отстранява от ВСУ с право да се яви на още една защита на същата дипломна работа през следващата (поправителна) сесия.

Раздел 7. Оценяване на дипломните работи

Чл. 29. След завършване на всяка защита комисията провежда заседание за оценяване, на което може да присъства и дипломният ръководител.

Чл. 30. Оценки се поставят отделно за разработване на дипломна работа и за защита пред Държавната комисия.

Чл. 31. Оценките са по шестобалната система с точност до единица.

Чл. 32. При оценяване разработването на дипломната работа трябва да се вземат под внимание:

- сложността и обемът на разработваните въпроси;
- степен на ползуване на програмни продукти ;
- задълбоченост на предложеното решение;
- тежестта на допуснатите грешки и неточности;
- техническото и графично оформяне на проекта.

Чл. 33. При оценяване защитата на дипломната работа трябва да се вземат под внимание:

- задълбочеността и точността на отговорите по зададените въпросите;
- умение за използване на професионален език ;

- съобразителността и умението да се прилагат придобитите знания.

Чл. 34. Всеки член от комисията предлага оценка за разработване и оценка за защита на дипломната работа. Крайните оценки се приемат от комисията с консенсус.

Чл. 35. Членовете на комисията подписват протокола за защита с приетите оценки, които се съобщават след приключване на всички защиты за деня.

Чл. 36. При повторна неуспешна защита Държавната комисията поставя оценка „Слаб“ 2 с решение да се разработи нова дипломна работа.

Раздел 8. Съхраняване на дипломните работи

Чл. 37. Дипломните работи се съхраняват 2 години. След изтичане на този срок те могат да бъдат връщани на дипломантите при поискване с молба от тяхна страна.

Чл. 38. Крайният срок за съхранение на дипломните работи е 5 години.

Чл. 39. Дипломните работи се пазят в архива на съответната катедра по опис.

Чл. 40. След изтичане на крайния срок за съхранение, непотърсените дипломни работи могат да се унищожат с протокол от комисия, чиято роля е да преглежда и разрешава унищожаване на архива.

Правилникът за изготвяне и защита на дипломни работи е приет на заседание на Академичния съвет на ВСУ "Любен Каравелов" с Протокол № 22/12.10.2006 г.

ЗАДАНИЕ

за изготвяне на дипломна работа
№.....

Дипломант:.....
Специалност:.....
Образователно-квалификационна степен:.....

I. ТЕМА:

II. ИЗХОДНИ ДАННИ:

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.

III. СЪДЪРЖАНИЕ НА ДИПЛОМНАТА РАБОТА:

1. Обяснителна записка:

- 1.1.
- 1.2.
- 1.3.

2. Графична част:

- 2.1.
- 2.2.
- 2.3.
- 2.4.

Консултанти:

1. По част.....
2. По част.....

.....

Дата на задаване:.....

Дата на предаване:.....

Ръководител на дипломната работа:.....

(.....)

Ръководител катедра:.....

(.....)

РЕЦЕНЗИЯ

от ...../име, месторабота, длъжност/

Относно: Дипломна работа на тема .....

Дипломант: .....

Специалност:.....

Образователно-квалификационна степен: .....

Ръководител: .....

Съдържание /обем/ на дипломната работа:

- текстова част /обяснителна записка с изчисления/ ... стр.;
- чертежи /брой по части – конструктивна, архитектурна, строително-технологична, организационна .../;
- приложения /разпечатки, таблици/.

Преценка на рецензента относно разработване на частите съгласно заданието.

Забележки и препоръки:

Заклучение:

Обобщават се:

- съответствие със заданието;
- оценка на начина на оформяне;
- пълнота, точност и прегледност на изчисленията и чертежите;
- обща оценка на качествата на дипломната работа и предложение към дипломната комисия за присъждане на съответната образователно-квалификационна степен.